

ЕКОЛОГІЧНІСТЬ, ЯКІСТЬ І БЕЗПЕЧНІСТЬ ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ: ОСНОВИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ

В. С. Кушнірук

к.е.н., доцент кафедри готельно-ресторанної
справи та організації бізнесу

К. В.Тюренкова

здобувач вищої освіти факультету менеджменту
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв, Україна

Харчування відіграє ключову роль у взаємодії людини з довкіллям. Забезпечення безпечності харчових продуктів є одним із найважливіших чинників збереження здоров'я населення та генетичного фонду. Адже саме через продукти харчування та воду в наш організм потрапляє ледве частка шкідливих речовин.

Метою дослідження полягає в оцінці рівня безпечності харчових продуктів в Україні, виявленні основних загроз та розробці стратегій для забезпечення якості та безпеки харчової продукції.

Визначними дослідниками, які зробили значний внесок у вивчення харчової безпеки, є Савчук Є. В., Мальчевська К. В., Прокіна А. В., Толлок Г. А., Толлок Є. В. Та інші.

Швидкий розвиток промисловості та сільського господарства спричинив зростання кількості шкідливих техногенних відходів у рідкому та газоподібному станах, що забруднюють довкілля. У сучасному сільському господарстві активно застосовуються сотні видів пестицидів як хімічного, так і біологічного походження. Чимало з них потрапляють у сировину для харчової промисловості, а згодом - і в продукти харчування. Таким чином, збільшення обсягів виробництва продовольства відбувається за рахунок суттєвого зниження його якості.

Проведені в Україні дослідження виявили високий рівень забруднення харчових продуктів токсичними речовинами, бактеріями та іншими

шкідливими мікроорганізмами. Ця проблема пов'язана з негативним впливом промисловості на довкілля, низьким рівнем сільськогосподарських технологій та порушенням правил використання хімікатів у сільському господарстві.

Харчові продукти здатні акумулювати з навколишнього середовища всі екологічно шкідливі речовини і концентрувати їх у великих кількостях. З навколишнього середовища 70 % небезпечних речовин потрапляє в організм людини з їжі рослинного і тваринного походження [1].

Гарантією безпечності харчових продуктів є чітко встановлені норми вмісту шкідливих домішок та постійний моніторинг їхньої відповідності цим нормам. Основна мета державної політики в галузі харчування полягає в підвищенні якості життя населення шляхом забезпечення доступу кожної людини до генетично безпечної їжі, що сприятиме відновленню та підтриманню здоров'я, а також запобіганню розвитку хронічних захворювань.

Толок Г. А. та Толок Є. В. підкреслюють [2], що дослідження підтвердили доцільність й ефективність контролю якості харчової продукції не на кінцевому етапі її виробництва або ще гірше – на етапі реалізації, а поетапний контроль у так званих критичних точках – етапах технологічного процесу, на якому можливе проведення контролю, і який має суттєве значення для запобігання або усунення ризику, що загрожує безпеці харчового продукту, або для його зменшення до прийняттого рівня.

Сировина для виробництва харчових продуктів має бути вирощена в екологічно чистих умовах без використання шкідливих речовин. Усі наступні етапи виробництва, починаючи від обробки і закінчуючи зберіганням, мають бути організовані таким чином, щоб зберегти якість продукту та уникнути його забруднення.

Забезпечення безпечного та якісного харчування населення є пріоритетом для України. Для цього необхідно: забезпечити різноманітне

харчування; зробити здорову їжу доступною для всіх; виробляти високоякісні продукти з оздоровчими властивостями; підвищувати харчову культуру населення; виробляти сировину в екологічно чистих умовах.

Головним напрямком в формуванні продовольчої безпеки в Україні на сучасному етапі – це пріоритетність збереження здоров'я людини і охорони навколишнього природного середовища у порівнянні з отриманням економічних переваг від застосування ГМО [3].

Забруднення довкілля та використання шкідливих речовин у сільському господарстві призводять до того, що продукти харчування, які ми споживаємо, містять шкідливі домішки. Це серйозно загрожує здоров'ю населення і вимагає негайних дій. Для забезпечення безпечності харчових продуктів необхідно запровадити сучасні системи контролю якості на всіх етапах виробництва, від вирощування сировини до реалізації готової продукції. Крім того, важливо стимулювати виробництво екологічно чистих продуктів та забезпечити доступність здорової їжі для всіх верств населення. Збереження здоров'я людей має бути пріоритетом державної політики, а економічні інтереси не повинні переважати над безпекою харчування.

Список використаних інформаційних джерел

1. Савчук Є. В., Мальчевська К. В., Прокіна А. В. Стан екологічної безпеки продуктів харчування в Україні. *Nature management, resource saving and ecology: Proceedings of the 11th International Scientific and Practical Conference «Challenges in Science of Nowadays»* (May 26-28, 2023). Washington, USA. С. 484-487. URL: <https://archive.interconf.center/index.php/conference-proceeding/article/view/3519/3552> (дата звернення: 18.11.2024).
2. Толлок Г. А., Толлок Є. В. Екологічні засади забезпечення якості та безпеки харчових продуктів. *Ефективна економіка*. № 6. 2018. URL: <file:///C:/Users/User/Downloads/Telegram%20Desktop/50.pdf> (дата звернення: 18.11.2024).
3. Про державну систему біобезпеки при створенні, випробуванні, транспортуванні та використанні генетично модифікованих організмів: Закон України від 31.05.2007., ВВР, № 1103-V URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1103-16#Text> (дата звернення: 18.11.2024).